

ת"פ 45930/11/12 - מדינת ישראל נגד חיראן מחמוד אלקרינאוי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 45930-11-12

מ"ת 45944-11-12

לפני: כבוד השופטת טלי חיימוביץ

10 מרץ 2014

המאשימה

בעניין: מדינת ישראל

נגד

חיראן מחמוד אלקרינאוי

הנאשם

ב"כ המאשימה עו"ד דרור שטורק
הנאשם וב"כ עו"ד אמיר ברק

נוכחים:

הכרעת דין

כתב האישום מייחס לנאשם עבירה של הצתה, לפי סעיף 448(א) רישא לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 20.11.12 בשעות הצהריים, ביער רהט, הצית הנאשם ערימות של עשבים, ועליהם הניח צמיגים. כתוצאה ממעשים אלה, נשרפו עצים ביער, על פני שטח של דונם וחצי. הנזק שנגרם עולה כדי 20,000 ₪, ונזק כבד לנוף.

הנאשם הודה בכך ששהה ביער במועד הנ"ל, אך כפר בהצתת היער. כן כפר בהיקף השריפה והנזק.

על כן נשמעו ההוכחות בתיק.

מטעם התביעה העידו העדים הבאים: שוטרי הסיוור משה סויסה, עד הראייה להצתה, ואורה ביטון. חוקר המשטרה אורן סבן, קצין חקירות כיבוי אש, נאיף אלזיאדנה, אשר הגיש חוות דעת מומחה, שומר היערות מטעם הקק"ל, עאדל אלהוזייל, ונציג הקק"ל, רונן הנדלמן שהעיד אודות היקף הנזק שנגרם ליער.

מטעם ההגנה העיד הנאשם.

עד התביעה המרכזי בפרשה הוא שוטר הסיור משה סויסה. לגרסתו, ביום האירוע בין השעות 15:00-16:00 סייר בניידת ביחד עם השוטרת אורה ביטון. באזור תחנת דלק "תפוז" ליד היער, הבחין בעשן שחור סמיך. הוא עצר את הרכב בסמוך לעשן (מרחק של כ-100 מ'), והתקדם ברגל לכיוון מקור העשן. במרחק של כ-20-30 מ' הבחין בנאשם כשהוא מתכופף, מצית קבוצת עשבים ועורם משני צדיה צמיגים שהיו במקום. כאשר אחזה האש בצמיגים, עבר הנאשם למצבור סמוך של צמיגים וחזר על מעשיו. כל אותה עת עמד העד מאחורי עץ, השקיף על הנאשם ועקב אחר מעשיו. כאשר הצית הנאשם את הערימה השניה, קרא לו העד לעצור. הנאשם הזדקף וזרק מאחורי גבו מצית. לשאלת העד, השיב הנאשם, כי הוא מנסה לכבות את האש, ואינו יודע מי הדליק אותה. העד הרים את המצית שזרק הנאשם, וביקש ממנו להתלוות אליו לניידת. שם הודיע לו על מעצרו בגין הצתת היער. העד הוסיף, כי הבחין בשני מוקדים נוספים של עשן סמיך במרחק של כ-50-70 מטר מהנאשם. בדיסק שחזור האירוע שנערך לעד, מבחינים כי באזור פזורים צמיגים רבים, והנאשם נראה, לשיטת העד, עובר מנקודה אחת לשניה, בין הצמיגים המפוזרים.

בחקירתו הנגדית הבהיר העד, כי כשהגיע למקום, הנאשם כרע כשגבו מופנה אליו, והעד הבחין שהוא מתכופף ומתעסק עם הצמיגים והעשבים, גורף מחטי אורן מהאדמה ומניח על המערום. כשקם מהנקודה הראשונה ועבר לשניה, ראה העד את האש בערימה הראשונה, אשר הוסתרה בתחילה באמצעות גופו של הנאשם. בנקודה השניה הספיק הנאשם להצית עשבים, ומשהניח עליהם צמיג, עצר אותו העד. העד גם הסביר, שהאש בנקודה הראשונה טרם הספיקה לאחוז בצמיגים אלא רק בעשבים, ובערה כדקה או שניים, עד שעבר הנאשם לנקודה השניה. העד נשאל והשיב, כי לא נמצא פיה על הצמיגים, היות ודחף אותם ברגלו הצידה, כדי שהאש לא תאחז בהם.

ב"כ הנאשם מבקש שלא ליתן לגרסתו משקל מכריע, וזאת ממספר טעמים.

ראשית, מצפייה בדיסק השחזור עולה, כי מהנקודה בה עמד העד, קשה להבחין בפרטים, מה גם שהעד דיבר על צפייה בנאשם ממרחק של כ-70 מ', ולאחר מכן שינה גרסתו.

שנית, בניגוד לגרסתו בחקירה, לפיה טען כי הנאשם הדליק את שני מוקדי האש, בחקירה הנגדית הודה, כי לא ראה את הנאשם מצית את המוקד הראשון, אלא רק את השני. סתירה זו בין הגרסאות, מתיישבת עם גרסת הנאשם, ששהה במקום לצורך עישון חשיש, והדליק עשבים כדי לחמם את ה"קססה".

בנוסף, לא הוכחה טענת העד, כי הנאשם הבעיר צמיגים. לא ברור מעדותו אם הצמיגים בנקודה הראשונה עלו באש. בחקירתו הנגדית טען, כי האש לא אחזה בצמיגים, אלא רק בעשבים. מכאן, שחזר בו מגרסתו הראשונה. העד גם שינה גרסתו בכל הנוגע למספר הצמיגים. בתחילה דיבר על "מערומים" של צמיגים, ובהמשך שינה לצמיג אחד. מפנה לעמ' 14 ש' 1. לפיכך, גם בעניין המערומים, לא ניתן לומר שגרסת הנאשם לא הוכחה.

משמעות הדברים, לשיטת הסניגור, היא, שככל שנחלשת הטענה שהאש אחזה בצמיגים, קשה יותר לקשור את הנאשם ליתר נקודות הבעירה.

עוד טען, כי ניתן לראות בקלטת כי מהצמיגים לא עלה פיה של שריפה.

איני מקבלת טענות אלה.

אין חולק, וגם הסניגור אינו טוען אחרת, כי העד לא בדה את הדברים מליבו. לכן, העובדה שלא ראה את הנאשם מצית את האש בנקודה הראשונה, אינה מפחיתה ממשמעות המחזה שראה. העד ראה אדם כורע, אוסף ומרכז מחטי אורן וצמיגים. אמנם, את פעולת ההצתה של הנקודה הראשונה לא ראה, שכן הנאשם הסתיר אותה בגבו, אך כשהנאשם התרומם, הבחין העד, כי אש אחזה בקוצים ובמחטים שהיו במקום. ואם בכך לא די, הנאשם עבר לנקודה נוספת במרחק מטרים בודדים, וחזר על אותה פעולה, כשהפעם רואה העד גם את פעולת ההצתה.

אילו היה בפי הנאשם הסבר אלטרנטיבי למסקנה המפלילה, ניחא. אולם הנאשם לא מסר כל הסבר, אלא שביקש לעשן חשיש. הנאשם לא הסביר כיצד עישון החשיש כרוך באיסוף מחטים וצמיגים והבערת מדורה, הכל כדי לחמם חתיכת חשיש בגודל של ציפורן. בוודאי לא הסביר, לצורך מה נדרשות לו שתי מדורות נפרדות, והנחת צמיגים עליהן.

איני מקבלת גם את הטענה כי העד לא ראה היטב את המתרחש, בשל המרחק. הפעולות אותן תאר העד: גריפת ענפי אורן וערימת צמיגים, אינן כרוכות בתנועות עדינות, שניתן לטעות בהבנתן. בנוסף, צפיתי בקלטת השחזור, ולא ניתן לקבוע כי מהמרחק שבו צפה העד בנאשם, לא ניתן לראות את המתואר, בפרט כאשר ברור כי העד עמד במקום גבוה יותר ממקום הנאשם.

גם הסתירה בין גרסאותיו של העד, אשר בהודעתו במשטרה אמר כי האש בנקודה הראשונה אחזה הן בעשבים והן בצמיגים, ובחקירתו הנגדית תיקן והסביר כי הצמיגים לא נדלקו, אלא רק העשבים, אינה משמעותית לטעמי. אין טענה כי בנקודה הראשונה לא בערה אש, או כי לא היו בה צמיגים, ולכן, איני רואה נפקות לשאלה, אם האש אחזה כבר בצמיגים אם לאו. אילו היה הנאשם מציג הסבר לשאלה, מה עשה כשהוא רוכן מעל מדורה בוערת, אזי היה מקום לדון בכך.

אשר על כן, אני קובעת כי עדותו של העד מהימנה עלי, וכי ראה את הדברים עליהם העיד.

עד תביעה 6 נאיף זיאדנה מפקד תחנת הכיבוי, הגיש חוות דעת מומחה, (ת/7). מחוות הדעת עולה, כי במקום האירוע נמצאו ארבעה מוקדי אש נפרדים, שמקורם בערימות צמיגים, כי השריפה פרצה כתוצאה מהצתה בעזרת אש גלויה, ולא נמצאו חומרים דליקים במקום. בחקירתו הנגדית הסביר, כי שריפה עשויה לנבוע ממספר גורמים, כגון קצר חשמלי, רשלנות מטיילים, משחקי ילדים, או בעיה מכנית. העד פסל קצר חשמלי בהעדר כבלי חשמל במקום, רשלנות מטיילים נפסלה על רקע קיומם של ארבעה מוקדים נפרדים, ללא קשר ביניהם. לכן הגיע העד למסקנה של הצתה. שיטת ההצתה זהה בארבעת המוקדים, מה שחיזק את המסקנה.

העד נחקר גם בנוגע לשימוש בחומר דליק, והסביר כי שלל אפשרות זו, משתי סיבות. ראשית, לא נמצאו מכלי חומר דליק באיזור. שנית, שימוש בחומר דליק משליך על אופן הבעירה. בשריפה של צמיגים, אם נשפך חומר דליק על הצמיג, האש תתפוס את כל הצמיג, ולא רק צד אחד שלו, כפי שארע כאן. העד הסביר כי הגיע לשריפה בשלביה הראשונים, ולכן יכול היה לקבוע את אשר קבע. נוכח נתונים אלה, לא מצא העד לנכון לשלוח את הממצאים למעבדה.

ב"כ הנאשם טוען כי עדות המומחה אינה סותרת את האפשרות שההצתה בוצעה בדרך אחרת, וזאת ממספר טעמים: ראשית מומחיותו של העד מוטלת בספק. העד עבר השתלמות בת ארבעה שבועות, לא הציג ידע נוסף בחקירת שריפות, ואין בכך כדי להפוך אותו למומחה.

שנית, העד לא הצליח להגן על הנחתו, כי לא נעשה שימוש בחומר דליק במסגרת ההצתה. הוא לא ערך בדיקות כדי לוודא אם ההצתה בוצעה רק באמצעות מצת, או בשיתוף עם חומר דליק, שעה שאין מחלוקת שלנאשם לא היה חומר דליק.

בנוסף, המומחה הסביר כי ניתן ללמוד על כיוון האש, מהרוחות. אך לא היו ידועים לו כיווני הרוחות בעת הרלוונטית. המומחה לא ידע להסביר את תבנית השריפה, טען כי צילם תמונות של המקום, אך לא מצא אותן. הוא אף לא זכר, את מראה מוקדי הבעירה. מנגד, אישר, כי יום קודם לכן היתה שריפה נוספת בצד השני של היער, והסכים כי היא עלולה היתה להביא לפריצת שריפה נוספת. מאידך, לא ידע לציין את מיקומה של השריפה ביום הקודם, או מה המרחק בינה לבין המקום בו נצפה הנאשם. לפיכך, יתכן כי מקור השריפה שיוחסה לנאשם, הוא גיצים מהשריפה הקודמת.

לטענת המומחה האש בערה 20-30 דקות. ב"כ הנאשם טוען, כי לא מתקבל על הדעת, שאדם אחד לבדו, בפרק זמן של כ- 15-20, יספיק להצית מספר מוקדים. אם היה חלק מצוות, היה בורח יחד עם הצוות.

איני מקבלת טענות אלה.

ראשית, מדובר באירוע בו בערו ארבעה מוקדים נפרדים. שניים מהם הוצתו לנגד עיניו של עד הראיה, תוך דקות ספורות. כך שלא ניתן לטעון כי מקורם בשריפה קודמת, מה גם שהשריפה הקודמת אירעה בצד השני של היער, מעבר להר. לא ניתן גם לטעון כי נבצר מאדם אחד להצית ארבעה מוקדים בפרק זמן של רבע שעה. הרי שני מוקדים הוצתו תוך דקות ספורות לעיני השוטר, וידוע ששני המוקדים שכבר בערו, היו בקרבת מקום. לכן, לא מן הנמנע כי הוצתו דקות ספורות לפני כן. אציין כי אופן ההצתה, דהיינו, גריפת מחטי אורן ודלקתם תוך הנחת צמיגים שהיו פזורים במקום בשפע, ומעבר מידי לנקודה נוספת, אינו דורש זמן ממושך.

קיומו או העדרו של חומר דליק במקום יכול היה לסייע לנאשם, אלמלא נצפה כשהוא מצית שני מוקדים. מכל מקום, המומחה ציין כי לא נמצאו ראיות לחומר דליק, כגון מכלים או צמיג שהוא שרוף לחלוטין, מה שמחזק את קביעתו כי ההצתה לא בוצעה באמצעות חומר דליק. לא הובאה בפני ראיה כי נפל במסקנתו פגם כלשהו.

אנ ג דוחה את הטענה שאין מדובר במומחה, או שמומחיותו לקויה. בנוסף לקורס הקצינים שעבר העד, הוא השתלם בחקר שריפות, עבר גם קורס חוקרים, וקורס מפקחי מניעת דליקות. לא עלה מחקירתו חוסר ידע בתחומים בהם נשאל, והוא ידע להשיב כדבעי על כל אשר נשאל. לא מצאתי דופי במסקנותיו.

גרסת הנאשם

בהודעתו הראשונה מיום האירוע, טען הנאשם, כי הגיע למקום לאחר שראה מרחוק את האש בואדי. הוא התקרב אליה וניסה לכבותה. כן ראה את שני מוקדי האש הנוספים. הודה כי המצית בבעלותו, וכי נפלה מידו כששיחק עימה.

בהודעתו השניה מיום 22.11.13, טען כי הגיע ליער על מנת לשבת ולחשוב על חייו. לאחר שצפה בדיסק השחזור, אישר כי נכח במקום עליו הצביע השוטר, אך טען כי לא הדליק עשבים, אלא ניסה, באמצעות רגלו, להזיז את הצמיגים ולכבות את האש.

בחקירתו בבית המשפט טען לראשונה כי שהה ביער כדי לעשן חשיש, וכי זרק את החשיש ביחד עם המצית, אך השוטר מצא רק את המצית. לדבריו, לא סיפר אודות החשיש בחקירותיו במשטרה, כי חשש מהמשטרה ומאביו.

בחקירתו הנגדית, חזר בו מגרסתו בעניין הצמיגים, ונסיונותיו להזיזם באמצעות רגלו. עתה טען כי שיקר ולא הזיז צמיגים. עוד טען, כי לא ראה מוקדי אש נוספים, ואמר זאת בחקירתו במשטרה, כי שמע מהשוטרים אודות מוקדים נוספים.

אשר למצית טען הנאשם, כי עת הורה לו השוטר לעצור, זרק את החשיש ואז עפה מידי גמ המצית. הנאשם הסביר כי אמר לשוטרים: "אכלתי אותה", כי חשש שיאשימו אותו בהצתה.

ב"כ הנאשם עותר לאמץ את גרסת הנאשם, לפיה הגיע למקום כדי לעשן סמים ולא כדי להצית את היער. את גרסת הנאשם ניתן לבחון לשיטתו בשתי רמות: האחת, האם הגיוני שאדם מגיע ליער לצרוך סם? השנייה, האם בית המשפט יכול לדחות מעבר לכל ספק סביר, את טענתו?

לשיטתו, ניתן לקבל את גרסת הנאשם כסבירה מהטעמים הבאים:

1. עדותו של סויה מתיישבת עם גרסת הנאשם, לפיה עסק בהכנת סם.
2. מעדותו של סויה עולה כי הנאשם זרק דבר מה. גם פעולת הזריקה משתלבת עם גרסת הנאשם, לפיה זרק את החשיש ברגע שראה את השוטר. לכבישת הגרסה ניתן הסבר סביר לפיו הנאשם לא רצה להודות בעישון חשיש, בשל חששו מאביו ומהמשטרה.
3. לא ניתן לקבוע מעבר לספק סביר, כי הנאשם הצית את העצים נשוא כתב האישום, אלא לכל היותר נראה מסתובב במקום, או לחילופין מצית מוקד כלשהו, שאינו המקור לבעירה ששרפה חצי דונם.

איני מקבלת טענות אלה.

אכן, כדי לקבוע ממצא מרשיע על בסיס ראיות נסיבתיות, נדרש כי שילובן של הראיות הנסיבתיות יוביל למסקנה מפלילה כמסקנה סבירה אפשרית יחידה. בהתקיים מסקנה סבירה אפשרית אחרת, שהיא ממשית ואינה דמיונית, שאין בה כדי הפללת הנאשם, דינו לצאת זכאי. (ע"פ 2132/04 קייס נ' מדינת ישראל (28.5.07)). אלא שבנסיבות העניין, טענת הנאשם לפיה שהה ביער לצורך עישון חשיש, ואף עסק בכך בפועל, אינה מסקנה סבירה וממשית בנסיבות העניין.

הנאשם לא אמר דבר בעניין זה לכל אורך החקירה, גם לאחר שהיה מיוצג על ידי סניגור, ולבטח הבין כבר, אם לא הבין זאת קודם לכן, כי האישום בהצתה חמור עשרות מונים מאישום בהחזקת סם לצריכה עצמית. לכן, לפחות בחקירתו השניה, ראוי היה שיספר את הדברים.

מעבר לכך, אין כל ראייה לעישון סמים. הנאשם לא טען כיצד ביקש לעשן את החשיש, דהיינו, באמצעות אילו אביזרים, ולא הסביר כיצד לא נמצאו כלי עישון במקום. הנאשם גם לא הסביר, מדוע על מנת לחמם את החשיש, שגודלו כגודל ציפורן (עמ' 21 שורה 7), היה עליו להצית שתי מדורות, תוך שהוא גם מוסיף להן צמיגים, ומדוע לא הסתפק במצית.

במצב הראייתי הנתון, המסקנה כי הנאשם עסק בעישון חשיש, היא מסקנה דימונית אשר אינה נעוצה בראיות, ודינה להדחות.

הסניגור טוען בסיכומיו לשורה של מחדלי חקירה, כדלקמן:

1. אי לקיחת דגימת טביעות אצבע מהצמיגים- על פי טענת סוסיסה, הנאשם ערם צמיגים, ומשך טביעות אצבעותיו אמורות היו להמצא עליהם. אי נטילת ט"א מהצמיגים מונעת את האפשרות להוכיח באופן פוזיטיבי, אם הנאשם נגע או לא נגע בצמיגים.

2. חומר ראיות שאבד- חוקר השרפות העיד כי צילם תמונות של אזור השריפה, אולם הן לא נמצאו.

איני סבורה כי יש במחדלים, ככל שניתן לכנותם כך, כדי לפגוע בהגנת הנאשם.

"טענת נאשם לקיומם של מחדלי חקירה מחייבת את בית המשפט לבחון האם אכן התקיימו מחדלים שכאלה והאם קופחה הגנתו של הנאשם באופן שהקשה עליו להתמודד עם חומר הראיות נגדו...משקלו של מחדל החקירה ביחס למכלול הראיות נבחן באופן שהיעדר ראייה הנובע ממחדל זה מיוחס לתביעה ויכול לסייע לנאשם לבסס טענה לספק סביר...במילים אחרות, עצם קיומו של מחדל חקירתי לא די בו כדי לבסס ספק סביר באשמת הנאשם שתוצאתו זיכוי. נדרש כי יהא זה מחדל מהותי היורד לשורשו של עניין..." ע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל:

אי בדיקת ט"א על הצמיגים אין בה כדי לסייע לנאשם, שהרי העדר של טביעות אצבע אינו מהווה ראייה פוזיטיבית לכך שהנאשם לא נגע בצמיגים. לא שמעתי גם כיצד אבדן התמונות שצילם חוקר השריפות מזיק להגנת הנאשם, שהרי ממילא, הגנת הנאשם אינה נעוצה בדרך זו או אחרת בצורתה של הבעירה. מכל מקום, קיימים צילומים של האיזור שנעשו בעת השחזור, כך שגם מטעם זה איני רואה כי הגנת הנאשם נפגעה.

אשר למוקדים הנוספים, אותם לא נראה הנאשם מצית - מהראיות עולה כי בסמוך למוקדים בהם נצפה הנאשם, בערו שני מוקדים נוספים. מדובר במוקדים שבערו זמן רב יותר, ולכן הוצתו לפני המוקדים אותם הצית הנאשם. עם זאת, גם המוקדים הללו לא בערו זמן רב, דהיינו לא יותר מ-20 דקות. גם שני מוקדים אלה הוצתו באותה דרך (עשבים + צמיגים, אש גלויה ללא חומרים דליקים).

כן למדנו מהראיות, כולל מעדות הנאשם, כי לבד מהנאשם לא היו אנשים נוספים ביער.

התזה אותה מציע הנאשם, לפיה אנשים אחרים החליטו אף הם להצית את היער, דקות ספורות לפני שהנאשם עשה זאת, הגיעו למקום, הציתו שני מוקדים והספיקו לברוח, מבלי שנצפו על ידי הנאשם או מישהו אחר, נתפס נראית לי דימונית.

לפיכך, אני קובעת כי המסקנה ההגיונית היחידה מהראיות שהובאו בפני, היא, כי הנאשם אחראי גם לשני מוקדי ההצתה הנוספים.

אשר על כן, לאחר שקיבלתי את עדותו של עד הראיה, ואת חוות דעת המומחה כמהימנות, ובשילוב הראיות הנוספות, מהן עולה, כי בנוסף לשני המוקדים שהצית הנאשם נמצאו בקרבת מקום שני מוקדים נוספים, שהוצתו באותו האופן, דקות ספורות קודם לכן, אני קובעת שהוכח מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם אחראי להצתת ארבעת המוקדים.

אשר על כן, אני מרשיעה את הנאשם במיוחס לו בכתב האישום, למעט היקף הנזק שנגרם ליער, אשר לא הוכח באמצעות עד מומחה.

ניתנה והודעה היום ח' אדר ב תשע"ד, 10/03/2014 במעמד הנוכחים.

החלטה

נדחה לתזכורת במעמד הצדדים לתאריך 18.3.14 שעה 09:30.

הנאשם יובא באמצעות שב"ס.

ניתנה והודעה היום ח' אדר ב תשע"ד, 10/03/2014 במעמד הנוכחים.